

Humanitaaria õppekavagrupi hindamisotsus

Tartu Ülikool

15/09/2015

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri Kõrghariduse hindamisnõukogu otsustas kinnitada hindamiskomisjoni aruande ja viia järgmine Tartu Ülikooli humanitaaria õppekavagrupi esimese ja teise õppeastme kvaliteedihindamine läbi 7 aasta pärast.

Tartu Ülikool esitas hindamisele järgmised õppekavad:

Filosoofia (bakalaureuseõpe, magistriõpe)
Semiootika ja kultuuriteooria (bakalaureuseõpe, magistriõpe)
Semiootika (magistriõpe)
Ajalugu (bakalaureuseõpe, magistriõpe)
Etnoloogia ja folkloristika (magistriõpe)

Hindamiskomisjon

Malcolm Cook (esimees)	Professor Emeritus, Chair of the Modern Humanities Research Association (Suurbritannia)
Kristian Bankov	Secretary General of the International Association for Semiotics Studies; Professor, New Bulgarian University (Bulgaaria)
Hugh Beach	Professor, Uppsala University (Rootsi)
Katalin Farkas	Professor, Vice-Rector, Central European University, Budapest (Ungari)
Marjan Groot	Professor, Leiden University (Holland)
Tapio Heiskari	Üliõpilane, University of Helsinki (Soome)
Simon Kirchin	Dekaan, University of Kent (Suurbritannia)

Komisjoni tähelepanekud õppekavagrupi tasandil

Tugevused

- Nii õppejõudude kui üliõpilaste inglise keele oskuse tase on silmapaistvalt hea. Paljud õppejõud valdavad ka teisi võõrkeeli.
- Paljud üliõpilased on õpingutest sügavalt huvitatud ning õppejõud oma erialale pühendunud.
- Märkimisväärne hulk õppejõude (ligikaudu 10%) on välisriikidest.
- Üliõpilaste ja õppejõudude vahelised suhted on väga head, üliõpilastel on lihtne saada õppejõuga ühendust.
- Tugistruktuurid toimivad tõhusalt.
- Nii õppejõud kui üliõpilased on rahul õppe- ja teadustööks vajalike ressursside tasemega. Raamatukogu on hästi varustatud ning juurdepääs teadusandmebaasidele suurepärase.
- Õppekeskkond on meeldiv ja väga heal tasemel.
- Õppejõudude teadustöö on viljakas.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- Suureks probleemiks on üliõpilaste arvu oluline langus paljudel õppekavadel. Aktiivsemalt tuleks selgitada humanitaarhariduse rolli ja tähendust ülikoolis tervikuna ning teadvustada üliõpilaste poolt lisaks erialastele oskustele omandatavaid üldpädevusi: loov ja kriitiline mõtlemine, kirjaliku ja suulise eneseväljenduse oskus, meeskonnatöö oskused.
- Suure osa õppejõudude jaoks on nende ametikohtade staatus hetkel ebakindel, kuna paljud neist töötavad osakoormusega ning nende palgad tulevad sageli piiratud kestusega teadusgrantidest. See muudab ebastabiilseks ja raskesti planeeritavaks ka osakondade olukorra.
- Suurema rahvusvahelise kõlapinna saavutamiseks oleks otstarbekas käivitada Tallinna Ülikooli ja Tartu Ülikooli õppejõudude ühiseid uurimisprojekte.
- Üliõpilaste võrdse kohtlemise huvides on nende kirjalike tööde puhul soovitatav kasutada anonüümset hindamist.
- Probleemiks on üliõpilaste suur väljalangevus, mille põhjuseid (lisaks majanduslikele) tuleks senisest põhjalikumalt analüüsida.
- Üliõpilaste mobiilsus on vähene, kuigi just humanitaaria valdkonna üliõpilastele on kokkupuude teiste kultuuridega eriti oluline.
- Rahvusvaheliselt tunnustatud välisõppejõude lühiajalisteks visiitideks napib rahalisi vahendeid.

- *Komisjoni hinnangul peaksid ülikoolid humanitaaria valdkonna publikatsioonide puhul oluliselt enam arvestada publikatsioonide mõju ja kvaliteeti, selmet kvantiteeti.*

Õppekavade tasand

FILOSOOFIA (BAKALAUREUSEÕPE), FILOSOOFIA (MAGISTRIÕPE)

Tugevused

- *Osakond teeb jõupingutusi, vältimaks üliõpilaste arvu langust ja väljalangevust – nt käiakse gümnaasiumides selgitamas filosoofia olemust ja väärtust.*
- *Õppejõudude arv on igati piisav, et katta kõik õppekavade valdkonnad. Suurel osal õppejõududest on teaduskraad välisülikoolidest, mis toetab rahvusvahelistumist. Mitmete õppejõudude teadustöö on rahvusvaheliselt väga kõrgel tasemel.*
- *Üliõpilaste hinnangul on nende tagasisidet ainekursustele arvesse võetud.*

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- *Kriitiliselt tuleks üle vaadata väikesemahuliste kursuste arv ning tagada üliõpilastele sama ainepunktide hulga juures võrdne töökoormus.*
- *Senisest enam tuleks pöörata tähelepanu ülekantavate pädevuste tegelikule arendamisele õppeprotsessis, et üliõpilased omandaksid tööeluks vajalikke kogemusi.*
- *Moodle keskkonna uudsete võimaluste kasutamine ei ole kuigivõrd levinud.*
- *Õppejõud peaksid kasutama võimalust vaadelda ja reflekteerida kolleegide õppetööd, et üksteiselt õppida. Soovitav oleks õppejõududel jagada omavahel kirjalike tööde küsimusi ning töödele antavat tagasisidet, et ühtlustada üliõpilaste hindamise põhimõtteid ning tagada üliõpilastele antava tagasiside võrreldav maht ja kvaliteet.*
- *Ülikooli juhtkond peaks enam toetama osakonna pingutusi suurendada oma rahvusvahelist nähtavust.*
- *Suurema arvu üliõpilaste värbamiseks tuleks kavandada konkreetseid tegevusi. Näiteks võiks veebilehe vahendusel jagada vilistlaste edulugusid ning statistikat nende tööhõive kohta.*

SEMIOOTIKA JA KULTUURITEOORIA (BAKALAUREUSEÕPE), SEMIOOTIKA JA KULTUURITEOORIA (MAGISTRIÕPE)

SEMIOOTIKA (MAGISTRIÕPE)

Tugevused

- *Tartu Ülikool on teadaolevalt ainus ülikool, kus õpetatakse semiootikat kõigil kolmel kõrghariduse astmel, mistõttu, arvestades Juri Lotmani ajaloolist pärandit, on semiootika osakond üks juhtivaid kogu maailmas.*
- *Kvalifitseeritud õppejõudude kooslus teeb võimalikuks laia paleti ainete õpetamise kõigil kolmel õppekaval.*
- *Tänu Tartu-Moskva semiootikakoolkonna pärandile on õppekavadel ainulaadne profiil. Biosemiootika suunal on osakond kogu maailmas liider ning tunnetab oma juhtivat rolli ja vastutust humanitaarteaduste rolli rehabiliteerimisel Eesti ühiskonnas.*
- *Ülikoolis asub üks maailma kõige rikkalikumatest semiootika alastest raamatukogudest.*
- *Osakond viib regulaarselt läbi rahvusvahelisi seminare, koole ja konverentse ning tutvustab oma teadustöö tulemusi olulistel välismaistel foorumitel. Osakond annab välja ka üht prestiižikamat, Juri Lotmani poolt asutatud semiootikaajakirja Sign Systems Studies.*
- *Enamus osakonna õppejõududest on osalenud üleülikoolilistel õppejõudude kursustel.*

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- *Bakalaureuse- ja magistrikavad ning nende õpiväljundid on sarnased.*
- *Oleks soovitav lisada õppekavadesse rohkem semiootika rakenduslikke aspekte, säilitades samas ka Tartu semiootikakoolkonna traditsioone. Selleks võiks nt kutsuda enam külalislektoreid rakendussemiootika valdkonnast ja kaasata neid juhendamisse, avada doktoriõppes rakenduslikud uurimisteemad ja kaasata vastavaid doktorante bakalaureuse- ja magistriõppe üliõpilaste juhendamisse.*
- *Kontaktid tööandjate esindajatega ei ole süstemaatilised.*
- *Õppetöö korraldamisel tuleks enam arvestada asjaoluga, et 80% üliõpilastest töötab õpingute kõrvalt. Rohkem ja laialdasemalt tuleks kasutada online interaktiivseid meetodeid, nt Moodle võimalusi, ning lihtsustama ligipääsu õppematerjalidele digikeskkonnas.*
- *Õppejõud peaksid tihemini külastama gümnaasiume, et tutvustada õppekava ja populariseerida semiootika valdkonda nii õpetajate kui õpilaste seas.*

AJALUGU (BAKALAUREUSEÕPE), AJALUGU (MAGISTRIÕPE)

Tugevused

- *Instituudil on märkimisväärsete kollektsioonidega hea raamatukogu. Üliõpilastel on soodsad võimalused töötada rikkalike arhiivimaterjalidega.*
- *Õppetöö, teadustöö ja administreerimine on instituudis omavahel tihedalt põimitud. Mõned magistrandid on juba avaldanud teadusartikleid, samuti kasutatakse magistrante assistentidena õppetöö läbiviimisel.*
- *Kunstiajaloo ja arheoloogia valdkonnad on tihedalt seotud praktiliste välitöödega, millega alustatakse juba õpingute algfaasis.*
- *Erasmus programmi raames toimub edukas koostöö ja üliõpilasvahetus nt Freiburgi ja Greifswaldi ülikoolidega.*

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- *Instituut võiks lõigata senisest suuremat kasu TÜ kui Eesti vanima ülikooli staatusest. Välja võiks pakkuda nt auhindu parimale bakalaureuseõppe tudengile essee eest Eesti ajaloo valdkonnas, parimale Eesti ajaloo teemal kirjutavale välisüliõpilasele, parimale ajaloo-alase näituse ideele jms.*
- *Nii õppejõudude kui üliõpilaste hinnangul kasutatakse õppetöös liialt palju loenguid ja vähe seminare.*
- *Enam tuleks tähelepanu pöörata sellele, mis toimub teistes kõrgkoolides (nt Tallinna ülikoolis), ja leppida ülikoolidevahelises koostöös kokku spetsialiseerumised, selmet konkureerida ühel ja samal suunal.*
- *Tuleks teha rohkem investeringuid, et kutsuda Tartusse välisõppejõude, mis looks omakorda vastuvisiidi võimalused nii õppejõududele kui üliõpilastele.*
- *Tuleks eraldada rohkem vahendeid tudengeid motiveerivate väljasõitude ja ekskursioonide tarbeks, mis pakuvad ka häid õppimisvõimalusi.*
- *Kuna paljud õppejõud elavad Tallinnas, tuleb tagada, et üliõpilastel oleks piisavalt võimalusi konsultatsioonideks ja õppejõududega suhtlemiseks.*
- *Instituudil tuleb leida sobiv tasakaal rahvusliku ja globaalse ajaloo alase õppe- ja teadustöö vahel.*

ETNOLOOGIA JA FOLKLORISTIKA (MAGISTRIÕPE)

Tugevused

- *Etnoloogia osakond on tuntud ja nähtav nii Eestis kui välismaal. Väga hästi toimib koostöö ja üliõpilasvahetus India ja Poola ülikoolidega. Pikaajaliselt on toimunud ekspeditsioonid Vene Föderatsiooni põhjarahvaste juurde.*

- *Õppekaval on rahvusteaduste osana täiendavad riiklikud finantseerimisvõimalused. Toimub ka tihe koostöö vastava tippkeskusega, mis võimaldab lisarahastust välitöödele.*
- *TÜ Raamatukogu ja Rahvusarhiiv pakuvad teadustööks suurepäraseid võimalusi.*
- *Üliõpilastel on võimalus avaldada oma esseesid Eesti Rahva Muuseumi aastaraamatus.*
- *Moodle võimalusi kasutatakse regulaarselt ja igakülgsetl.*
- *Õppejõud teevad omavahel tihedat koostööd. Õppekava muudavad laiapõhjaliseks hulk erinevaid valikaineid, mis peegeldavad õppejõudude huvivaldkondi. Üliõpilased on rahul nii juhendamisega kui võimalusega osaleda teadustöös koos õppejõududega.*
- *Osakond on teinud märkimisväärseid jõupingutusi üliõpilaste värbamiseks. Gümnasistidele on ette valmistatud eriala tutvustav video. Osakonnal on suhtluseks 2 Facebooki lehte. Et üliõpilased teaksid, mida õppekavalt oodata, viiakse läbi sisseastumisvestlused.*

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- *Hindamiskomisjon soovitab kaaluda õppekava nimetuse muutmist nii, et see kajastaks selgemalt sisu (mis on laitmatu). Nii oleks võimalik vähendada vales erialavalikust tingitud väljalangevusi ning ühtlasi sillutada teed veelgi tõhusamale koostööle välisülikoolidega.*
- *Üliõpilaste kirjalikele töödele tuleks anda regulaarselt senisest sisulisemat tagasisidet. Kõigil õppejõududel peaks üliõpilaste jaoks olema iganädalased konsultatsiooniajad.*
- *Õppejõududele on soovitatav anda selget infot akadeemilise karjääri võimaluste kohta.*

Vaata lähemalt:

[Hindamiskomisjoni aruanne](#)

[Hindamisnõukogu protokoll](#)